

főerdész, aj. Tichy Kálmán és Martian Livius; *Stumpf*ol Ernő m. k. erdőgyakornok, aj. Révay Antal; *Tarcsányi* Kálmán m. k. erdőgyakornok, aj. Sümegh Ignác.

XVII. Néhai Bérczi Márton alapító tagsági jogait az igazgatóválasztmány az alapszabályok értelmében annak fiára, Bérczi Béla rendes tagra ruházta át.

K. m. f.

Bund Károly s. k.,
titkár.

Dr. Bedő Albert s. k.
I. alelnök.

Hitelesítésül:

Horváth Sándor s. k.
II. alelnök.

Sóltz Gyula s. k.
vál. tag.

IRODALOM.

I. Lapszemle.

A házigomba elleni védekezésnek egy új módjáról olvasunk a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítőjének m. é. 41. számában. A védekezés Falk Richárd német vegyésznek azon a megfigyelésén alapszik, hogy a házigomba (*Merulius lacrimans*) — 6° C.-nál alacsonyabb és $+28^{\circ}$ C.-nál magasabb hőmérsék mellett életképességét csakhamar elveszti. Gyakorlati uton csak a magasfoku hő hatása van beigazolva.

Egy földszinti lakás alatt a pinczében mosókonyha volt, amelynek gőzei a boltozaton és falakon keresztül a földszinti lakás padlóhoz, ajtóbéléseihez és borításához kerültek és a már nyers anyagában fertőzött fában — bár az az elhelyezéskor teljesen száraz és kifogástalan volt — a házigomba csiráit életre keltették. Rövid néhány hónap alatt a lakás vakpadlójának egész felületén elterjedt a gomba, amely ezenkívül az ácsatokokon fölhúzódva, az összes asztalosmunkákat elpusztulással fenyegette. Falk a pinczében a mosókonyhába hatalmas kokszedreket helyezett el, amelyekben tíz órán keresztül erős koksztűzet élesztett és közben úgy a pinczében a mosókonyha ajtait és ablakait, mint a föllette lévő földszinti lakás összes nyílásait elzárta. A fűtés meg-

kezdése után néhány órával a mosókonyhában körülbelül 60 fokra emelkedett a hőmérséklet és ugyanakkor a fölötte levő lakásban 40 fok melegezt sikerült elérni. Kilencz órai tüzelés után a kokszevedreket leszerelték és a fertőzött faanyagokat néhány helyen megvizsgálták. Már ez alkalommal tapasztalták, hogy a gombatelepeknek jellemző fülledt szaga teljesen megszűnt. Megjelölték a fafelületeken a gombafoltok határát és a kifűtés után négy héttel megejtett második vizsgálat beigazolta, hogy az összes fertőzött részeken megszűnt a gomba életképessége. A különben igen gyorsan haladó fátyolszerű mycelium egyáltalában nem terjedt tovább, holott annak, hogyha életképes maradt volna, négy hét alatt több decziméterrel kellett volna az előbbi határon tulmennie.

Amint tehát látszik, a magas temperaturában a házigombának kitűnő elpusztítóját sikerült megtalálni, amely amellet semminemű komplikációval sem jár, mert hiszen egy fertőzött lakásnak 40 fokra való fölfűtése még a rendes kályhák útján is megtörténhetik és így még a butoroknak megrongálását sem involválja. Falk már most a másik véglettel, a —6 fokon aluli hőmérséklettel óhajt kísérletet tenni és a téli hónapokban több gombával fertőzött helyiséget szándékozik órák hosszat a fagynak kitenni, amikor, ha az általa megállapított temperatura-határok helyesek, a gombának épp úgy el kellene pusztulnia, mint az a kifűtésnél történt.

A magyar államvasutak talpfatelítő-telepeiről irt *Fái* László mérnök rövid ismertetést a Vasuti és Hajózási Hetilap m. é. 52. számában. Az államvasutak hálózatuk kifejlesztésénél óriási mennyiségű tölgytalpfát fogyasztottak, ujabban azonban, a tölgyesek megfogyása és fájuk nagy áremelkedése következtében mindinkább a bükktalpfák alkalmazására térnek át, amelyeket, bár kisebb mennyiségben, már mintegy 20 év óta használnak. Mig azonban 1902-ig csupán a csekély tartósságot nyújtó horganychloridtelítés volt gyakorlatban, azóta a kőszénkátrányolajjal való telítésre tértek át.

Ezidőszerint államvasuti telítőtelepek állanak fenn Perecsényben, (Ung megye), Nagyenyeden, Mezőtelegden és Novskán. Az ötödik telep Arad mellett, Sofronyán épül; ez év közepén ez a legujabb

telítőtelep is üzembe lép. Az öt telep összesen évi 1·5—1·7 millió talpfa telítésére van berendezve s az államvasutak, melyek 1907-ig talpfaszükségletüknek alig 20%-át fedezték bükkfából, 1910-től kezdve valószínűleg már 65—70% bükkfalpfát fognak használni.

Közelebbről a szerző a mezőtelegdi telítőtelepet írja le s azt két képben be is mutatja. E leírásból idézzük a következőket:

A 24 kat. hold kiterjedésű területre az állomásról iparvágány vezet, melyből a telepen még két vágány ágazik ki. E fővágányok között húzódnak a keskeny kezelő vágányok, amelyeken a kengyelkocsik mozognak. A talpfákat, miután megkapacsolták, ezekre az utóbbiakra rakják és lemérlegelés után a kocsival együtt betolják a telítőkazánokba. A három telítőkazán mindegyikébe 3—3, talpfákkal megrakott kengyelkocsi fér és egy-egy kazán egyszerre körülbelül 100 talpfát fogad be. A kazánok alatt a földbe sülyesztve egy főtartány van, ahova az olajat a telítőépületen kívül álló nagy olajtartányokból szivattyúzzák be a megfelelő keverő és előmelegítő tartányokon át. Miután a talpfákkal megrakott kengyelkocsikat a telítőkazánokba betolták, a kazánt légmentesen lezárják és a kazánok alatti főtartányból annyi olajat szivatnak fel a kazánba, hogy az a talpfákat ellepje. Ezután megkezdődik az olaj felmelegítése olyképen, hogy a kazán aljából egy szivattyu olajat szív el, keresztülhajtja egy fűtőkigyózaton, ahonnan az a kazánokba felül ismét visszaömlik. Így az olaj 110—120° C-ra felmelegszik, felhevíti a fát is és az abban levő vizet elpárolgásra kényszeríti. Állandó gyöngye légszivattyúzás mellett az elpárolgó vizgőzöket elvezetik és egy hűtőkészülékben összegyűjtik, ahol az megmérhető. Ez a művelet 2—6 óráig tart a fa nedvességéhez képest. Ezután a kazánból az olajat leeresztik és erős vákuum mellett a fában még visszamaradt vizgőzöket kiszivattyúzzák. Végül a kazánt olajjal ismét megtöltik és az olajnyomó szivattyúval olajnak folytonos utánpréselése mellett 8—10 atmoszféra-nyomást állítanak elő, amely mellett az olaj a talpfákba behatol. Ezt addig folytatják, míg a talpfák olajjal teljesen átitatódnak. Ennek befejeztével az olajat leeresztik, a kazánt kinyitják, a kengyelkocsikat kigördítik, újból lemérlegelik és a telített talpfákat lerakják. Emellett az eljárás mellett a 2·70 m hosszú talpfa átlag 30 kg, a 2·50 m hosszú talpfa 25 kg, a 2·20 m hosszú talpfa 20 kg olajat vesz fel. Az

igy telített talpfák kitünően beváltak. Nyolcz év után alig volt kicserélés, holott ennyi idő alatt a tölgytalpfáknak már több mint 50⁰/₀-a, a cinkchloriddal telített bükkfalpfáknak pedig több mint 70⁰/₀-a került kicserélés alá.

II. A könyvpiacz ujabb termékei.

Dr. Szabó Tamás: A gazdasági eseléd és bérlevele. Budapest, 1908. Franklin Társulat. Ára 30 f.

Kodolányi Antal: Mezőgazdasági munkák és teendők hónapról-hónapra. Budapest, 1909. Pátria irodalmi vállalat. Ára 3 K.

Az 1909. évben eladásra bejelentett faanyagok kimutatása XVI. évfolyam. Budapest 1908. A földmivelésügyi miniszter kiadványa.

Mayr Henrik dr.: Waldbau auf naturgesetzlicher Grundlage. Berlin, 1909. Parey Pál kiadása. Ára 18 K.

Soraner: Handbuch der Pflanzenkrankheiten. I. kötet. III. kiadás. Berlin, 1909. Parcy Pál kiadása. Ára 43 K 20 f.

Hermann Ottó: A madarak hasznáról és káráról. Budapest, 1908. A földmiv. min. kiadása. III. bővített kiadás. Ára 1 K.

Schuster Vilmos: Wertschätzung der Vögel. Stuttgart, 1906. Köhler Jenő kiadása. 1 K 50 f.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének erdészeti szakbizottsága f. hó 11-én alakult meg Budapesten, egyelőre ideiglenesen. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete ugyanis e bizottságba Rónay Antal min. tanácsost, Szenes József főerdőtanácsost, Bokor Róbert, Földes János, Merényi Gyula és Párnai Attila erdőtanácsosokat, valamint Keleti Lajos m. k. erdőmestert kérte volt fel, kik Szenes József és Bokor Róbert kivételével, akik elmaradásukat kimentették, az említett napon Budapesten összegyűltek, de az elnöklő Rónay Antal min. tanácsos indítványára úgy határoztak, hogy a bizottságban az államerdészeti szolgálat minden ága képviselve nem lévén s ebből elkerülendő ellentétek származhatván, csak ideiglenesen alakulnak meg és elnökké *Rónay Antal* min. tanácsost, jegyzővé *Keleti Lajos* erdőmestert választják.